

**ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASI JOQARI BILIMLENDIRIW, ILIM HÁM
INNOVACIYA MINISTRLIGI**

**ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASI VETERINARIYA HÁM
SHARWASHÍLIQTÍ RAWAJLANDÍRÍW KOMITETI**

**SAMARQAND MÁMLEKETLIK VETERINARIYA MEDICINASI,
SHARWASHÍLIQ HÁM BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI
NÓKIS FILIALI**

**“ARALBOYÍ AYMAĞÍNDÁ SHARWASHÍLIQTA INNOVACION
TEXNOLOGIYALAR HÁM RAWAJLANDÍRÍWDÍN KELESHEGI”
atamasındağı Respublikalıq ilimiy-ámeliy konferenciya materiyalları
TOPLAMÍ
25-aprel 2025-jıl**

**“OROL BO‘YI HUDUDIDA CHORVACHILIKDA INNOVATSION
TEXNOLOGIYALAR VA RIVOJLANTIRISHNING ISTIQBOLLARI”
mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman materiallari
TO‘PLAMI
25-aprel 2025-yil**

**СБОРНИК материалов
Республиканской научно-практической конференции
“ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ
ЖИВОТНОВОДСТВА В ПРИАРАЛЬЕ”
25 апреля, 2025 г**

NÓKIS-2025

**ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASI JOQARI BILIMLENDIRIW, ILIM HÁM
INNOVACIYA MINISTRLIGI**

**ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASI VETERINARIYA HÁM SHARWASHÍLIQTÍ
RAWAJLANDÍRÍW KOMITETI**

**SAMARQAND MÁMLEKETLIK VETERINARIYA MEDICINASÍ,
SHARWASHÍLIQ HÁM BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI
NÓKIS FILIALI**

**“ARALBOYÍ AYMAGÍNDÁ SHARWASHÍLIQTA INNOVACION
TEXNOLOGIYALAR HÁM RAWAJLANDÍRÍWDÍŇ KELESHEGI”
atamasındağı Respublikalıq ilimiy-ámeliy konferenciya materiyalları
TOPLAMÍ
25-aprel 2025-jıl**

**“OROL BO‘YI HUDUDIDA CHORVACHILIKDA INNOVATSION
TEXNOLOGIYALAR VA RIVOJLANTIRISHNING ISTIQBOLLARI”
mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman materiallari
TO‘PLAMI
25-aprel 2025-yil**

**СБОРНИК материалов
Республиканской научно-практической конференции
“ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ
ЖИВОТНОВОДСТВА В ПРИАРАЛЬЕ”
25 апреля, 2025 г**

NÓKIS-2025

ITLARNING QULOQLARIDA O‘TKAZILADIGAN PLASTIK JARROHLIK: TEXNIKASI VA SAMARADORLIGI

A.A.Safarov., T.M.Utepbergenova., G.B.Sarsenbaeva

*Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar
universiteti Nukus filiali*

Annotatsiya. Ushbu maqolada itlarda o‘tkaziladigan plastik jarrohlik operatsiyalarning tibbiy, funksional va estetik ahamiyati, operatsiyadan keyin yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan asoratlari, operatsiyadan keyingi parvarish va tiklanish jarayoni bo‘yicha ma’lumotlar keltirilgan.

Kalit so‘zlar: itlarda plastik jarrohlik, quloq rekonstruksiya, veterinariya jarrohligi, otologiya, aurikulyar gematoma, otit, quloq kasalliklari.

Kirish. Itlarning quloqlarida plastik jarrohlik amaliyotlari quyidagi uchta asosiy sababga ko‘ra amalga oshiriladi: Tibbiy sabablar – surunkali otit, aurikulyar gematomalar, tug‘ma deformatsiyalar va jarohatlar natijasida zarur bo‘ladigan operatsiyalar. Funksional sabablar – quloq kanalining torayishini bartaraf etish, infeksiyalarni oldini olish va eshitish qobiliyatini yaxshilash. Estetik sabablar – ayrim zotlarga an’anaviy hisoblangan quloq shakllarini hosil qilish (masalan, Doberman, Bokser).

Mavzuning dolzarbligi. Itlarning quloqlarida o‘tkaziladigan plastik jarrohlik zamonaviy veterinariyada kosmetik va funksional maqsadlar uchun juda muhim hisoblanadi. Ushbu jarrohlik usullari itlarning tashqi ko‘rinishini yaxshilash va ba’zi holatlarda eshitish funksiyasini tiklashga yordam beradi. Quloq deformatsiyalarini tuzatish, masalan, shikastlanishlar yoki genetik xususiyatlarga asoslangan o‘zgarishlarni bartaraf etish uchun turli jarrohlik texnikalari qo‘llaniladi. Bu jarrohliklar faqat estetik jihatdan emas, balki hayvonlarning sog‘ligini yaxshilashda ham katta ahamiyatga ega.

Tadqiqot metodologiyasi. Tadqiqot 2024-yilda turli veterinariya klinikalarida o‘tkazilgan bo‘lib, quyidagi bosqichlarni o‘z ichiga oldi: adabiyotlarni o‘rganish – itlarning quloqlarida plastik jarrohlik bo‘yicha ilmiy maqolalar va klinik tadqiqotlar tahlil qilindi. Veterinariya jarrohlari bilan suhbatlar – plastik jarrohlik sohasida 10 yildan ortiq tajribaga ega bo‘lgan mutaxassislar bilan intervyular o‘tkazildi. Amaliy kuzatuvlar – turli zotlarga mansub 30 ta itga o‘tkazilgan plastik jarrohlik operatsiyalari natijalari baholandi. Statistik tahlil – operatsiya natijalari, tiklanish jarayoni va yuzaga kelgan muammolar statistik jihatdan baholandi.

Tadqiqot ob’ekti. Tadqiqot doirasida yoshi va zotiga ko‘ra turli toifalarga mansub 10 ta it plastik jarrohlik amaliyotiga jalb qilindi. Operatsiyalar tibbiy va funksional sabablarga ko‘ra bajarildi.

Tadqiqot maqsadi: Itlarning quloqlarida olib boriladigan plastik operatsiyalar texnikasini o‘rganish va yanada takomillashtirish.

Tadqiqot vazifasi: 1. Mahalliy va zotdor itlarda quloqlardagi plastik operatsiyalarning o'rganilganlik darajasini aniqlash.

2. Operatsiyadan keyingi natijalarni tahlil qilish.

Tadqiqot materiallari va usullari. Ilmiy tadqiqot ishlari Qoraqalpog'iston Respublikasi Chimboy tumani Veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish b'limi va Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti Nukus filiali o'quv laboratoriyasida 10ta har xil zotdagi itlarda olib borildi.

Tadqiqot natijalari. Estetik jarrohlik natijalari shuni ko'rsatadiki, ba'zi zotlarda quloq shaklini o'zgartirish maqsadida operatsiyalar o'tkazildi va ularning 90% hollarda quloq shakli estetik jihatdan talabga javob bergan. 10% hollarda infeksiyalar va tiklanish jarayonining sekinligi kuzatilgan. Quloq gematomalarini jarrohlik yo'li bilan bartaraf etishda esa 90% hollarda to'liq sog'ayish kuzatildi. 10% hollarda tiklanish jarayoni uzoq davom etgan. Quloq kanalini kengaytirish operatsiyalarida 80% hollarda eshitish qobiliyati yaxshilangan. 20% hollarda qayta yallig'lanish holatlari kuzatilgan.

Xulosa. Itlarning quloqlarida plastik jarrohlik operatsiyalari quloq shaklini o'zgartirish, gematomalarni davolash, quloq kanalini kengaytirish va o'smalarni olib tashlash uchun samarali usul hisoblanadi. Ushbu operatsiyalar quloq kasalliklarini kamaytirish va itlarning umumiy hayot sifatini yaxshilashga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Smith, J. D., & Brown, L. P. (2023). Veterinary Plastic Surgery: A Comprehensive Guide. Veterinary Press.
2. Çelik, O., & Arslan, K. (2021). "Köpeklerde Kulak Rekonstrüksiyon Cerrahisi ve Uygulamaları." Türk Veteriner ve Hayvan Bilimleri Dergisi.
3. Rogers, P. et al. (2022). Otology and Ear Surgery in Companion Animals. Springer Veterinary Sciences.
4. Yılmaz, H. (2020). "Evcil Hayvanlarda Plastik Cerrahi: Güncel Yaklaşımlar." İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi.
5. Kaplan, M., & Demir, T. (2019). "Köpeklerde Otolojik Cerrahi Teknikleri." Veteriner ve Klinik Bilimler Dergisi.
6. Scott, D. W. (2021). Canine Dermatology and Ear Diseases. Elsevier Science.
7. Kaya, B., & Şahin, R. (2023). "Köpeklerde Estetik ve Fonksiyonel Kulak Cerrahisi." Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi.

ECHKILAR JUNXO'RLARINING FAUNASI

Pulotov F.S., A.Sh.Ismoilov., M.Yu.Raximov., D.M.Boltayev., A.A.Djalolov
Veterinariya ilmiy-tadqiqot instituti